

Huvudman

Sollentuna kommun
kontaktcenter@sollentuna.se

Beslut

Datum 2025-04-29
Dnr SI 2024:2990
Sida 1 (9)

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygskataloger i årskurs 9 vid grundskolan Tegelhagens skola i Sollentuna kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 10 september 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sollentuna kommun att senast **fredag den 20 juni 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande signering och datering av betyg, betygssättning samt rättelse och ändring av betyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sollentuna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart och får inte överklagas (26 kap. 10 § samt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Sollentuna kommun ska vidta följande åtgärder

Signering och datering av betyg

1. Se till att alla ämnens betyg är signerade och daterade. Det innebär att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Betygskatalogen för vårterminen 2025 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (6 kap. 10 § skolförordningen [2011:185] och 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123].)

Betygssättning

2. Se till att rektorn endast är delaktig i betygssättning under de förutsättningar som framgår av författningarna. Det innebär att rektorn enbart ska sätta betyg när lärare är oeniga vid betygssättningen och de antingen har en likställd behörighet eller om ingen av dem är behöriga i ämnet. (3 kap. 16 § skollagen och kompletterande bestämmelser i 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen.)

Rättelse och ändring av betyg

3. Se till att ändringar och rättelser av betyg dokumenteras i betygskatalogen i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att det ska framgå i betygskatalogen om betyget är ändrat eller rättat, vilket datum det nya betyget satts och vem som signerat det nya betyget. (6 kap. 10 § skolförordningen och 15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog.)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2024:2990) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har vårterminen 2024 genomfört en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende betyg och betygskataloger i årskurs 9. Tegelhagens skola i Sollentuna kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Skolinspektionen har den 14 maj 2024 beslutat att tilldela Sollentuna kommun en anmärkning rörande betyg och betygskataloger i årskurs 9. Efter att Sollentuna kommun inkommit med redovisning av vidtagna åtgärder och kompletterande uppgifter beslutade Skolinspektionen den 10 september 2024 att på nytt tilldela kommunen en anmärkning rörande betyg och betygskataloger i årskurs 9. Sollentuna kommun har därefter, den 13 januari 2025, inkommit med redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av anmärkningen. Kommunen har därefter, den 4, 6 och 11 februari 2025, inkommit med ytterligare kompletterande uppgifter och en digital intervju har hållits med rektor den 20 februari 2025. Huvudmannen har fått del av och yttrat sig över tjänsteanteckningen från den digitala intervjun.

Skolinspektionen har i nu aktuellt beslut tagit ställning till om Sollentuna kommun har vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen och om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Signering och datering av betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 10 september 2024 bedömde Skolinspektionen att det fortfarande fanns brister Tegelhagens skolas arbete med betyg och betygskatalog avseende årskurs 9. Varje betyg hade visserligen en signatur men vissa gick inte att tyda av betygskatalogen på grund av lärarnas signeringar. De enskilda betygen i betygskatalogen var heller inte daterade.

Skolinspektionen har den 13 januari 2025 tagit del av en förteckning över den personal som undervisade eleverna i årskurs 9 och betygskatalogen från höstterminen 2024 avseende dessa elever. Av förteckningen över undervisande personal framgår vilka lärare som har lärarlegitimation.

Betygskatalogen förs på papper och består av en sida med översikt över vilka lärare som är betygsättande i respektive ämne med deras signaturer för betygsättning samt information om klass, termin, huvudman, skolenhet och lägeskommun. På ett separat blad finns en tabell där elevernas namn och personnummer framgår samt elevernas samtliga betyg. Därtill finns även en kolumn benämnd Anmärkning. Ovanför tabellen finns information om vilken klass och termin betygskatalogen avser. Vidare finns en teckenförklaring. Av betygskatalogen framgår elevernas betyg klassvis med en kolumn per ämne. Ansvarig lärare i respektive ämne har gjort en signering med datering längst ner i ämneskolumnen för alla elevers betyg i ämnet.

I ämnet bild och i viss mån ämnena biologi, fysik och teknik saknas signering från undervisande lärare för det samlade betygen.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Den eller de som beslutar om betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. En datering och en signatur får omfatta flera uppgifter under förutsättning att det är tydligt vilka betygsuppgifter som dateringen och signaturen avser (7 § Skolverkets föreskrifter om betygs katalog, enligt lydelse från den 15 april 2025).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen har tidigare funnit att det är en brist i Tegelhagens skolas arbete med betyg och betygs katalog då inte varje betyg i betygs katalogen för årskurs 9 är signerat och daterat. Av utredningen framgår att lärarna även höstterminen 2024 endast signerat och daterat elevernas betyg klassvis i betygs katalogen och inte varje enskild elevs betyg. Skolverkets föreskrifter om betygs katalog har emellertid, sedan tidigare beslut, ändrats på så vis att en datering och en signatur får omfatta flera uppgifter under förutsättning att det är tydligt vilka betygsuppgifter som dateringen och signaturen avser. Skolinspektionen bedömer att utformningen av betygs katalogen för höstterminen 2024 är tydlig vad gäller vilka betygsuppgifter som avses för de betygsbeslut som har signerats och daterats klassvis. Det föreligger därmed inte längre en brist i den delen.

Betygs katalogen saknar dock signering och datering för ämnet bild och i viss mån ämnena biologi, fysik och teknik. Att signering och datering saknas för vissa betyg är en brist.

Betygsättning**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av en bilaga till betygs katalogen inlämnad den 13 januari 2025 framgår vilka lärare som är betygsättande i varje ämne och klass. Av lärarförteckningen över undervisande personal i årskurs 9 för höstterminen 2024 framgår att i alla ämnen förutom slöjd och matematik innehar lärare som undervisar lärarlegitimation.

I slöjd och matematik har rektorn, tillsammans med undervisande lärare signerat betyg för samtliga elever i årskurs 9. I en komplettering den 4 februari 2025 uppger huvudmannen att rektorn signerat betygen då hon tolkade skollagen som att det var ett korrekt förfarande i det här fallet.

Rektorn innehar lärarlegitimation men har inte undervisat i ämnet. Huvudmannen har tydliggjort för rektorn att hon inte kan signera betyg i annat fall än när obehörig och legitimerad lärare är oense om ett betyg. Rektorn har vid intervju bekräftat att det inte ska vara rektor som signerar betyg i den aktuella situationen.

I en komplettering den 11 februari 2025 har huvudmannen uppgett att rektorn, som har lärarlegitimation och behörighet i matematik, har haft viss undervisning i ämnet matematik under läsåret 2024/25 för att bedöma kvaliteten i undervisningen. I intervju har rektor uppgett att hon inte hållit i undervisning i ämnet utan stöttat läraren inför elevernas slutbetyg. Rektorn har varit involverad och pratat bedömning med läraren och har även suttit med och undervisat utifrån den undervisande lärarens planering. Hennes roll har varit att säkerställa lärarens undervisning och bedömning av eleverna. Eftersom rektorn är legitimerad lärare med behörighet i matematik har hon stöttat den olegitimerade läraren mer än vad hon kunnat göra för lärare i andra ämnen. Rektorn har även hjälpt elever med uppgifter i matematiken. Enligt rektorn har hennes insats inte rört sig om en ren rektorsuppgift utan mer en prioriterad uppgift i vilken hon sett sig som en lärare. Hon har dock inte varit inlagd i schemat och är inte huvudansvarig för ämnet. Vidare ingår undervisning inte i hennes tjänstebeskrivning men det har varit ett led i hennes ansvar för att eleverna ska nå resultatet och få kvalitativ undervisning.

Huvudmannen har i inkomna synpunkter förtydligat att rektorn varit i klassrummet en gång per vecka, förutom vissa veckor när det inte fungerat. Rektorn har arbetat med planering och bedömning utifrån tester som hon och läraren gjort med eleverna för att kunna fokusera undervisningen på rätt saker. Vidare framhåller huvudmannen att undervisningsbegreppet i skollagen inte är så detaljerat att de beskriver alla situationer som en lärare och rektor undervisar i.

Rättslig reglering

Enligt skollagen menas med begreppet undervisning processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas (2 kap 9 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är

legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen och kompletterande bestämmelser i 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Sollentuna kommuns verksamhet vid Tegelhagens skolas inte fullt ut lever upp till författningarnas krav på betygssättning i årskurs 9. Av betygskatalogen framgår att rektorn tillsammans med undervisande lärare i ämnena slöjd och matematik har beslutat om terminsbetyg och signerat elevernas betyg klassvis. Vad gäller betygssättningen i matematik framkommer av utredningen att rektorn, som har en lärarlegitimation och behörighet i matematik, i viss mån undervisat i ämnet och betraktat sig vara en lärare och inte rektor i samband med denna undervisning. Undervisning ingår dock inte i rektorns tjänstebeskrivning och syftet med hennes insats har varit att säkerställa en olegitimerad lärares bedömning av elever i det aktuella ämnet.

Rektorn ska enligt skollagen i huvudsak enbart sätta betyg när lärare är oeniga vid betygssättningen och de antingen har en likställd behörighet eller om ingen av dem är behöriga i ämnet. Av skollagen framgår vidare att en lärare som saknar lärarlegitimation inte får sätta betyg självständigt utan ska göra det tillsammans med en legitimerad lärare. Båda lärarna ska i så fall signera betygskatalogen.

I ämnet slöjd har rektorn varit delaktig i betygssättningen trots att det inte varit aktuellt att lärare varit oeniga om vilket betyg som ska sättas. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av detta att det är en brist att rektorn varit delaktig i betygssättningen i ämnet slöjd.

Även i ämnet matematik har rektorn varit delaktig i betygssättningen trots att det inte varit aktuellt att lärare varit oeniga om vilket betyg som ska sättas. Enligt huvudmannen har rektorn varit delaktig i betygssättningen som legitimerad och behörig lärare. Huvudmannen har framhållit att definitionen av undervisning i skollagen är vagt formulerat i det att den inte beskriver alla situationer som lärare eller rektor undervisar i. Utifrån vad som framkommit i utredningen om rektorns arbete i ämnet matematik samt att rektorn inte har undervisning i sin tjänstebeskrivning gör Skolinspektionen bedömningen att rektorn inte är att betrakta som en undervisande lärare i ämnet. Rektorns insats har snarare varit ett led i rektorns ansvar över det pedagogiska arbetet i skolan och för att utbildningen ska utvecklas. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av detta att det är en brist att rektorn varit delaktig i betygssättningen i ämnet matematik.

Rättelse och ändring av beslut

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av betygskatalogen för höstterminen 2024 för årskurs 9 framgår att betyg i slöjd och samhällskunskap har korrigerats för tio elever på så vis att det ursprungliga betyget är överstruket och efter det anges det nya betyget. I ämnet samhällskunskap har ett av de förtryckta betygsbesluten ringats in och det finns en anteckning i fältet *Anmärkning* från undervisande lärare att det förtryckta betyget ska vara ett högre betyg (från B till A). För inget av de korrigerade betygen framgår av betygskatalogen om det rör sig om en rättelse eller ändring av betyg. För betygen i ämnet slöjd framgår heller inte vem som korrigerat betyget, då det korrigeringsarna saknar signering och datering. I två av de korrigerade betygen har elevens betyg i ämnet slöjd sänkts från C till D.

Beträffande de sänkta betygen i slöjd uppger huvudmannen i komplettering den 4 februari 2025 att det inte är en ändring av betyg av det slag att det kommunicerats till eleverna. Huvudmannen uppger att slöjdläraren endast kommunicerat det betyg som framgår av elevernas terminsbetyg och inte lärarens första notering om betyg i betygskatalogen. Eleverna kände alltså inte till något annat betyg än det som de fått hemskickat. Huvudmannen har även lämnat in kopior av elevernas terminsbetyg i ämnet som skickats till eleverna i vilka det senare, lägre, betyget framgår.

I intervju har rektor uppgett att hon inte vet om det rör sig om en rättelse eller ändring av betyg men att läraren har skrivit fel då det aldrig varit tal om att eleverna skulle ha haft ett högre betyg. Eleverna har inte fått någon information om det högre betyget utan det som skickades till dem var det korrigerade betyget. Korrigeringen gjordes antagligen den 17 december 2024, innan själva avslutningen. Det rör sig inte om en sänkning utan ett skrivfel som läraren rättat när hen signerat betygen.

Huvudmannen har i synpunkter över tjänsteanteckningen framhållit att det inte rör sig om ett beslut om betyg i ämnet slöjd eftersom läraren har korrigerat ett skrivfel i betygskatalogen. Vidare har huvudmannen lyft frågan om det kan röra sig om en ändring i skollagens mening eftersom betygen inte expedierats eller kommunicerats till eleven.

Rättslig reglering

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks (3 kap. 20 § skollagen).

Rättelser och ändringar ska anges i betygs katalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygs katalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 § Skolverkets föreskrifter om betygs katalog).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Sollentuna kommuns verksamhet vid Tegelhagens skolas inte fullt ut lever upp till författningarnas krav i fråga om rättelse eller ändring i betygs katalogen i årskurs 9. Av betygs katalogen framgår att betyg i slöjd och samhällskunskap har korrigerats för tio elever utan att det framgår om det rör sig om en rättelse eller ändring av betygen. För betygen i ämnet slöjd framgår inte heller vem som korrigerat betygen, eller när korrigeringen gjorts. Av Skolverkets föreskrifter om betygs katalog framgår att det av betygs katalogen ska framgå om det är en rättelse eller ändring som är beslutad. Rättelsen eller ändringen ska även vara signerad och daterad. Det är en brist att det inte framgår om det är en ändring eller rättelse som genomförts i betygs katalogen samt vem som korrigerat betygen och när detta gjordes.

Vidare framstår två av de korrigerade betygen i ämnet slöjd vara sänkningar av betyg (från C till D). Av utredningen framgår att det är den undervisande läraren som korrigerat skrivfel och att eleverna i fråga inte fått kännedom om det första betyget som funnits noterat i betygs katalogen. Eleverna har endast fått det senare betyget skickat till sig i sitt terminsbetyg. Rektorn har uppgett att det har varit fråga om skrivfel men att hon inte vet om det är en ändring eller rättning i skollagens mening. Av skollagen framgår att ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel får rättas av rektorn. Skolinspektionen bedömer att korrigeringen har varit en rättelse och inte ändring av betyg eftersom det rör sig om korrigering av skrivfel. En sådan får endast göras av rektor. Att annan personal än rektor gjort rättelsen är därför en brist.

Vad beträffar huvudmannens invändning om att de korrigerade betygen i ämnet slöjd inte är beslut konstaterar Skolinspektionen att det av betygs katalogen inte framgår om betygen korrigerats före eller efter de signerats och daterats av slöjdläraren och rektorn. Av betygs katalogen ska framgå vilka betyg som satts och om det gjorts en rättelse eller en ändring av betygen. Betygs katalogen är bärare av denna information över tid. Det

som huvudmannen framfört om betygssättningen i ämnet slöjd går inte att utläsa av betygskatalogen och påverkar därför inte Skolinspektionens bedömning i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Sollentuna kommuns verksamhet vid Tegelhagens skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller signering och datering av betyg, betygssättning samt rättelse och ändring av betyg i betygskatalogen. Det finns därför skäl att förelägga Sollentuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av utbildningsrådet Joakim Öberg.

Utredaren Fanny Lingqvist har varit föredragande i ärendet.